

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

basisschool De Sleutel

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 28 mei 2019

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 25 maart 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de vroegschoolse educatie op basisschool De Sleutel. Vroegschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor leerlingen in groep 1 en 2 die dat nodig hebben, zoals leerlingen met een risico op een (taal)achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie op kinderdagverblijven en in de groepen 1 en 2 van basisscholen in Nederland in beeld brengen. Basisschool De Sleutel maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport beoordelen wij de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor de vroegschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de school in groep 1 en 2, wat beter kan en soms ook wat beter moet.

Wat gaat goed?

Basisschool De Sleutel heeft veel aandacht voor vroegschoolse educatie. De leraren proberen bij alle leerlingen zoveel mogelijk de Nederlandse taal aan te leren en er ook voor te zorgen dat leerlingen zich op andere gebieden goed ontwikkelen. Ze maken goede plannen om het onderwijs in de kleutergroepen steeds beter te maken en alle leraren werken enthousiast en samen aan deze verbeteringen.

Wat kan beter?

In de kleutergroepen kan nog meer gewerkt worden met duidelijke doelen per leerling. Wat heeft deze leerling specifiek nodig om een achterstand in te halen? En, hoe ga ik er als leraar voor zorgen dat dit lukt? Dit doen de leraren in de praktijk wel, maar door hier een doelgericht plan voor te maken, kan beter nagegaan worden of het ook gelukt is.

Ook kan het team van de onderbouw met elkaar beschrijven welke vaardigheden de leraren nodig hebben om in groep 1-2 les te geven en hier met z'n allen aan werken, zodat alle leraren steeds beter worden.

Bestuur: Opmaat

Bestuursnummer: 41611

School: De Sleutel

Totaal aantal leerlingen: 187

Totaal aantal leerlingen in de groepen 1 en 2: 53

Percentage gewichtenleerlingen op de school 1 oktober 2017: 28

BRIN: 12MT

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	4
2.	Hoofdconclusie en vervolg	5
3.	Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2	6
4.	Reactie van het bestuur	10

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook bij groep 1 en 2 van basisschool De Sleutel.

Werkwijze

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en Primair Onderwijs.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd in de groepen 1 en 2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, leraren groep 1 en 2, vve coördinator en directieleden.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de directie van de school, de vve coördinator en een vertegenwoordiger van het schoolbestuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O** Onvoldoende
- V** Voldoende
- G** Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusie van het onderzoek in groep 1 en 2 van basisschool De Sleutel.

Conclusie

Basisschool De Sleutel biedt bewust en weloverwogen vroegschoolse educatie. Alle onderzochte standaarden zijn minimaal voldoende. De kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur waarderen we met een goed. De school werkt met een duidelijke visie voor vve. Op uitgebreide en planmatige wijze wordt gewerkt aan het verbeteren en borgen van vve. Ook is er sprake van enthousiasme bij alle betrokkenen om gezamenlijk de kwaliteit van vve verder te ontwikkelen.

Context

Basisschool De Sleutel ligt in een wijk waar veel gezinnen van allochtone afkomst wonen. Ook veel nieuwkomers strijken in de omgeving neer. De sociaal-economische situatie van gezinnen is vaak zorgelijk en kinderen hebben in veel gevallen te maken met complexe gezinssituaties.

Daarnaast heeft veruit het merendeel van de circa 53 kleuters te maken met (taal)achterstanden, terwijl slechts 6 leerlingen met een vve-indicatie doorgestroomd zijn vanuit een voorschool. Dit is een zorgelijke ontwikkeling, die volgens de school ook op andere scholen in Tilburg geconstateerd wordt.

Steeds meer kinderen komen hierdoor de school binnen met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand. Op dit moment schat de school in dat dit ongeveer 50 procent bedraagt. Deze kinderen staan al bij voorbaat op een achterstand. Dit is een belangrijk signaal voor de gemeente Tilburg, die verantwoordelijk is voor de toeleiding van kinderen naar voorschoolse educatie.

Om goed in te spelen op de toename aan nieuwkomers in de kleutergroepen is een experiment gestart met een aparte kleutergroep voor kinderen die niet of nauwelijks Nederlands spreken. Deze kinderen krijgen in een groep met maximaal 16 kinderen extra taalonderwijs. Het doel is dat ze een inhaalslag maken en kunnen doorstromen naar één van de twee reguliere kleutergroepen.

3. Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1 en 2 van basisschool De Sleutel.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

Aanbod (OP1)

Er wordt gebruik gemaakt van een erkend vve programma en ander aanvullend materiaal dat afgestemd is op de leerlingenpopulatie. Voor de nieuwkomers wordt materiaal ingezet dat specifiek is ontwikkeld voor taalonderwijs aan nieuwkomers. Alle ontwikkelingsgebieden komen in het aanbod voldoende aan bod. Bij de uitwerking van de thema's in activiteiten, worden de ontwikkelingslijnen van het observatiesysteem gebruikt om te zorgen voor een kerndoelendekkend aanbod.

In alle groepen is bovendien sprake van een rijke en talige leeromgeving, waarin het thema voldoende tot uiting komt en er voor de kinderen voldoende uitdaging is om te ontdekken en spelen.

De school wil de komende tijd het aanbod nog versterken door de SLO doelen als uitgangspunt te nemen en het aanbod daarmee nog meer te kunnen laten aansluiten op de zone van de naaste ontwikkeling. Ook zullen de themablokken meer specifiek geëvalueerd worden om na te gaan of bepaald aanbod voldoende aan bod is geweest, als blijkt dat sommige leerlingen de doelen nog niet beheersen. Herhaling in het volgende blok kan dan belangrijk zijn.

Zicht op Ontwikkeling (OP2)

De leraren volgen de ontwikkeling van de kleuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een kleuter stagneert. Hierdoor is sprake van het vroeg kunnen signaleren van problemen en achterstanden.

De leraren observeren dagelijks en noteren in hoeverre leerlingen bepaalde doelen al beheersen. De ontwikkelingsniveaus worden

benut om leerlingen in te delen in subgroepjes. De kleine kringactiviteiten worden ingezet om deze subgroepjes instructie op maat te bieden.

De leraren bespreken de ontwikkeling van de kleuters op vaste momenten in het jaar met ouders.

Kansen liggen nog in het versterken van de doelgerichte aanpak voor individuele leerlingen. Zeker voor de nieuwkomerskinderen is het van belang om na te gaan wat elke leerling nodig heeft om zo snel mogelijk het taalniveau te bereiken dat past bij zijn/haar leeftijd. Dat kan per leerling enorm verschillen. Een planmatige en doelgerichte aanpak biedt de mogelijkheid om na korte tijd na te gaan of de leerling voldoende geprofiteerd heeft van het aanbod, of dat er voor een andere aanpak gekozen moet worden.

Didactisch handelen (OP3)

Het didactisch handelen voldoet aan de basiskwaliteit. Er is ook voldoende aandacht voor de taalontwikkeling.

Dat neemt niet weg dat er nog aandacht besteed kan worden aan de specifieke vaardigheden die voor vve, NT2 en jonge kind onderwijs zo van belang zijn. Te denken valt aan het stimuleren van de autonomie, de interactie tussen de leerlingen en het aanpakgedrag ('hoe zou je dat kunnen oplossen?'). Maar ook het vergroten van de taakbetrokkenheid en de spelbegeleiding kan nog versterkt worden.

Samenwerking (OP6)

De ouders zijn tevreden over de school en de informatie die ze krijgen. De school organiseert activiteiten voor ouders, zoals koffieochtenden met verschillende thema's, waaronder "hoe help ik mijn kind", bij de start van een nieuw thema. Ook krijgen de ouders een thema-boekje mee om thuis met hun kind activiteiten te doen in het verlengde van wat er op school wordt aangeboden. Ouders worden ook voldoende geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kinderen.

In het kader van vve is het van belang om na te gaan hoe de school ouders meer op maat kan benaderen om na te gaan wat zij, in het verlengde van wat op school gebeurt, thuis kunnen doen. Maar ook hoe de school de ouder daarbij kan ondersteunen.

Basisschool De Sleutel is gehuisvest in een multifunctionele accommodatie met onder andere een andere basisschool, kinderopvang en ContourdeTwern. Met deze partners is regelmatig overleg om zo veel mogelijk samen te werken. De school heeft de ambitie om de samenwerking verder te versterken.

Voor zorgkinderen die vanuit de opvang/peuterspeelzaal naar groep 1 gaan vindt een warme overdracht plaats. Ook probeert de school de doorgaande lijn zoveel mogelijk te realiseren door het organiseren van gezamenlijke activiteiten met de voorschoolse partners die ook in het gebouw gehuisvest zijn.

Tenslotte is er ook een specifiek overleg over vve in de regio (vve klankbordgroep Tilburg Noord).

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			Ⓜ
KA2 Kwaliteitscultuur			Ⓜ
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

Kwaliteitszorg (KA1)

Het onderwijs aan de groepen 1-2 heeft binnen het kwaliteitszorgstelsel van de school een eigen volwaardige plek. In het schoolplan zijn specifieke speerpunten voor vve opgenomen. In het vve borgdocument is onder andere aangegeven wat de visie is op vve, hoe de doorgaande lijn geregeld is, wat het ouderbeleid is en hoe de kwaliteit geborgd wordt. Ook bevat het een analyse van de ouder- en leerlingpopulatie.

Om vve te versterken en borgen is er een vve meerjarenplan opgesteld. Vanuit dit meerjarenplan wordt jaarlijks in een vve jaarplan aangegeven welke doelen dat jaar aan bod komen. Deze worden nader gespecificeerd in activiteiten in het basisplan. Drie keer per jaar wordt de voortgang van dit basisplan besproken met de directie in het kartrekkersoverleg.

Aan het einde van elk schooljaar wordt geëvalueerd of alle doelen behaald zijn. Hiermee heeft de school een bijna sluitend vve kwaliteitszorgstelsel om de kwaliteit van vve te evalueren, verbeteren en borgen.

Bijna, omdat er nog kansen liggen om ook het didactisch en pedagogisch handelen meer specifiek gericht op vve/NT2 te evalueren, bijvoorbeeld door het toepassen van kijkwijzers of inzetten van kwaliteitskaarten die hier specifiek op gericht zijn.

Kwaliteitscultuur (KA2)

Het team van leraren in groep 1-2 vormen tezamen met de vve coördinator, intern begeleiders en directie al een professioneel leerteam. Met elkaar denken ze na over hoe ze het onderwijs aan hun leerlingen kunnen versterken. Het inrichten van een kleutergroep voor nieuwkomers is daar een voorbeeld van. Zij hebben een duidelijk beeld van de leerlingpopulatie en werken samen om voor deze leerlingen het beste onderwijs te verzorgen. Dit betekent ook dat ze als team initiatieven nemen om onderdelen te veranderen en dat ze als team evalueren wat wel en niet werkt.

Scholingen en trainingen worden ingezet daar waar nodig of

wenselijk.

Dit is een goede basis voor steeds beter onderwijs voor de kleuters.

Verantwoording en dialoog (KA3)

De school legt verantwoording af aan de ouders via de MR en via nieuwsberichten (digitaal en op papier).

Er is bovendien nu ook schoolbreed overleg met ouders georganiseerd om de dialoog te voeren over hoe het educatief partnerschap vergroot kan worden.

Opvallend is dat de school aan het bestuur geen verantwoording hoeft af te leggen over de kwaliteit van vve.

De school heeft tot voor kort wel via het bestuur verantwoording afgelegd over de resultaten van vve. Op dit moment gelden de resultaatafspraken met de gemeente niet meer. Dit heeft onder andere te maken met het afschaffen van de Cito-toetsen in de kleutergroepen.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1 en 2 mee aan de slag gaat.

Het bestuur en de school herkennen zich in de rapportage. Wij zijn er erg blij mee!

We hebben twee kleine opmerkingen:

- De oudercursus is geen onderdeel van de thema's in de ouderkamer, maar een aparte cursus die steeds aan de start van een thema wordt gegeven.
- De samenstelling van het leerteam VVE is anders dan wordt beschreven in de rapportage: het leerteam bestaat uit de leerkrachten van groep 1-2 en de VVE-coördinator. Los daarvan overlegt de coördinator vervolgens naar behoefte met directie en IB.

Op grond van het rapport en onze eigen bevindingen pakken we de volgende zaken op:

1. We gaan samen met het leerteam VVE welke vaardigheden en kennis nodig zijn om goed les te kunnen geven aan deze doelgroep.
2. We gaan de samenwerking met de peuterspeelzaal kwalitatief verhogen door meer af te stemmen op inhoud en evaluatie.
3. We gaan de samenwerking met ouders verbeteren. Dat doen we aan de hand van onze ambitiekaart "Educatief partnerschap".
4. We gaan nog meer beredeneerd en planmatiger werken door de streefdoelen meer af te stemmen op de ontwikkeling van ieder kind en deze streefdoelen na ieder thema te evalueren en bij te stellen.
5. De dialoog over invulling en verantwoording van de geleverde kwaliteit van het VVE-onderwijs met gemeente en bestuur wordt opgenomen in het bestuurlijk kwaliteitszorgsysteem en wordt daardoor geborgd.

Het bestuur zal de kwaliteitsslag zorgvuldig volgen en waar nodig aansturen middels monitor door de beleidsmedewerker onderwijs & kwaliteit.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

